

Posudek na bakalářskou práci

Jméno a příjmení studenta: Doležalová Jana

Téma bakalářské práce: Využití arteterapie v zařízeních ústavní výchovy

Oponent práce: PhDr. Ivana Nováková

Téma, které si studentka vybrala ke zpracování je užitečné, reflektuje současnou praxi, kdy arteterapeutický přístup je využíván jako vhodná metoda v práci s různým typem klientů, tedy i v zařízeních ústavní péče, kde má svá specifika. Autorka, jak píše v Úvodu, má o tuto problematiku dlouhodobý seriózní zájem, o čemž svědčí i účast na dvouletém arteterapeutickém výcviku. V úvodní kapitole informuje o struktuře své práce. Jako hlavní cíl uvádí získání teoretických poznatků o ústavních zařízeních a o psychické deprivaci. Takto stanovený cíl je pro bakalářskou práci akceptovatelný jen díky tomu, že je doplněn v praktické části dalším cílem, ke kterému směřovalo její šetření.

V teoretické části rozpracovává charakteristiku tří základních pojmů - ústavní výchova, deprivace, arteterapie. Stručně a přehledně seznamuje čtenáře s jednotlivými typy zařízení ústavní výchovy, je pozitivní, že své interpretace opírá o znění zákona. Uvedla také aktuální změny v této oblasti, které započaly v r. 2008 analýzou péče o děti v ústavní výchově a pokračují navrženými reformami. Pro porovnání uvádí stručně charakteristiky náhradní rodinné péče v jiných zemích. Tyto informace jsou zajímavým doplněním, i když, z hlediska tématu práce, irelevantní. Druhá kapitola je věnována dosti podrobně psychické deprivaci se zaměřením na deprivaci citovou, kterou především trpí děti umístěné do zařízení ústavní výchovy, uvádí její nejčastější projevy a následky. V nejrozsáhlejší části textu vymezuje pojmy arteterapie a artefiletika, celá tato kapitola je dobře strukturovaná. Celkově teorie zabírá výrazně větší část textu, dle mého názoru je téma rozpracováno zbytečně do šířky tak, jak to nabízí použitá literatura, bez snahy uvést text do souvislosti s řešeným tématem.

Cílem praktické části bylo zjistit efektivitu arteterapie či cílené výtvarné činnosti na chování a prožívání dětí v zařízení ústavní výchovy, rozdíl mezi chováním dětí na kroužku keramiky a mimo něj. Autorka popsala metody výzkumu, charakterizovala DD se školou, kde své šetření prováděla. Zaměřila se na čtyři chlapce, u každého uvedla rodinnou anamnézu, zprávu z psychologického šetření, na základě pedagogických dokumentů popsala projevy dětí v zařízení. Dále uvádí výsledky pozorování, které prováděla na třech až šesti sezeních v rámci keramického kroužku, na závěr se pokusila porovnat chování sledovaných dětí v zařízení a při výtvarné činnosti, ne vždy se jí to ale podařilo (str. 42). Z výsledků šetření není možné dělat objektivní závěry, autorka nemohla splnit cíl který si dala v úvodu praktické části. To by vyžadovalo propracovanější metodologický postup, především dlouhodobé pozorování, přesné zmapování chování při výtvarné činnosti a v DD atp. Přesto je možné ocenit systematický postup, řadu postřehů při pozorování i schopnost zamyslet se nad získanými daty. Studentka závěrem shrnula pozitiva, která výtvarná činnost dětem přináší, uvolnění agresivity, lepší možnost pro komunikaci, možnost bližšího kontaktu s vychovatelkou. Navrhuje častější pravidelné zařazování výtvarných činností, zavedení individuální arteterapie, která by se cíleně zaměřila především na nízké sebevědomí dětí.

Autorka při zpracování tématu použila přiměřený počet aktuálních odborných zdrojů, na některých místech textu (str. 13, 29) uvádí odkaz na literaturu, která není v seznamu. Drobné nedostatky vidím po formální stránce, např. rozpracování obsahu na tři stránky, kdy na jedné stránce jsou i čtyři podkapitoly, chyba v číslování literatury i v označení obrázku (str. 48), je vhodné oddělit Úvod a Teoretickou část... Naopak je třeba kladně ohodnotit zařazení fotodokumentace, která vhodně doplňuje informace z pozorování. V textu se nachází gramatické chyby např. str. 35, str. 40, po stylistické stránce je práce na dobré úrovni.

Celkově na práci hodnotím systematickost a pečlivost při zpracování tématu, poněkud mlhavě se operuje s pojmy arteterapie, artefiletika a výtvarná činnost, praktická část tak neodpovídá zcela názvu.

Cíl práce byl splněn částečně.

Výsledné hodnocení: velmi dobře

Otázky k obhajobě:

- 1) Na základě typických znaků uváděného přístupu určete, zda šlo převážně o arteterapii, artefiletiku či výtvarnou činnost, které konkrétní prvky z arteterapie je možné identifikovat.
- 2) Jaké obdobné potřeby se projevovaly u chlapců, které jste pozorovala, v čem může Vámi uváděná činnost tyto potřeby alespoň částečně saturovat.
- 3) Existovala spolupráce mezi vedoucí keramiky a dalšími pracovníky DD? (předávání informací o chování, využití výtvorů k diagnostice atp.)

Datum: 1. srpna 2013

Podpis oponenta: *Mirka Konec*